

Innspill til behandlingen av forslaget til Statsbudsjett 2022

Familie- og kulturkomiteen	1.,2. og 4. november
Kontakt for oppfølging: Områdedirektør Jesper Simonsen	
Telefon: 932 19 889	E-post: jws@forskningsradet.no

Forskningsrådet og departementene er enige om at de forskningsområdene komitéen har et ansvar for er forskningssvake. Både Kulturdepartementet og Barne- og familiedepartementet har små forskningsbevilgninger. I Solberg-regjeringens budsjettforslag foreslås det finansiering av innsatser innenfor flere nye forskningsområder, men grepet som tas ved ettårig gjenbruk av Forskningsrådets avsetninger, fører til at FoU-innsatsen innenfor andre sektorpolitiske prioriteringer på departementenes budsjett svekkes tilsvarende. **Dette er svært uheldig. Forskningsrådet foreslår derfor at nye innsatser finansieres med vekst relevant kapittel og post.**

Det er gledelig at Barne- og familiedepartementet ønsker å styrke forskningen på implementering av tiltak for barn, unge og familier i tråd med anbefalingene fra strategiarbeidet i BarnUnge21. Det er også bra med mer effektforskning på tiltak mot vold og overgrep. Det er svært uheldig at disse innsatsene finansieres ved å omprioritere midler som allerede er forpliktet til andre formål, med 20 mill. fra Forskningsrådets avsetninger. De samme pengene kan ikke brukes to ganger. På sikt vil dette måtte føre til at tjenesteforskningen og forskning på velferd, arbeidsliv og migrasjon svekkes tilsvarende. Disse områdene får ingen vekst med dette forslaget, kun priskompensasjon.

Staten fortsetter å inndra eller omdisponere midler fra Forskningsrådets avsetninger for femte år på rad. Det er i ferd med å føre til full brems i utlysning av midler de nærmeste årene. Inntektsnivået fra 2020 blir tilbakeført i 2022, men inntektstapet på 1,7 mrd. kroner medfører i verste fall at hele årsbevilgningen til noen områder kun går til dekning av inngåtte forpliktelser. Forskningsrådet har 27 mrd. kroner i framtidige kontraktsfestede forpliktelser overfor forskningsmiljøene, bedrifter og offentlig sektor.

På Kulturdepartementets budsjett er det satt av 20 mill. kroner fra avsetningene til en tverrsektoriell satsing på FoU om likestilling-, ikke-diskriminering og mangfold. Dette er en oppfølging av et felles kunnskapsgrunnlagsarbeid for tverrsektoriell oppfølging av den nye likestillings og ikke-diskrimineringsloven og en delvis oppfølging av Forskningsrådets budsjettforslag. Avsetningene i Forskningsrådet er midler som er bevilget og forpliktet til andre formål, som samfunnets kulturelle forutsetninger og kultur- og medieforskning, som har en samlet årlig bevilgning på 23,5 mill. kroner. Når allerede midler som allerede er forpliktet i kontrakter om pågående prosjekter omdisponeres fra et så lite budsjett, vil det nødvendigvis måtte føre til at innsatsen på disse områdene svekkes tilsvarende. Det blir lavere disponibelt budsjett til utlysninger. Dette vil ramme forskningsmiljøene og føre til svekket rekruttering og tap av kapasitet og kompetanse.

Det er gledelig at Kulturdepartementet bevilger friske penger til forskning ved museene.

Norge må investere i forskning og innovasjon på linje med det andre europeiske land og OECD-land investerer. Regjeringen har forpliktet seg til 1 prosent av BNP på forskning og forskningsdrevet innovasjon og forslaget innebærer 1,07 prosent av BNP. Det er mindre enn mange land vi konkurrerer med. Forskningsrådet har anbefalt at det offentlige investerer minst 1,25 prosent. Dette er tråd med Europakommisjonens anbefaling på 1,25 % for alle EU-land. Det vil tilsi et samlet budsjett til forskning og innovasjon på i overkant av 50 mrd. kroner. Regjeringen foreslår å bevilge om lag 42,7 kroner til FoU i 2022.

Forskningsrådet har tatt til orde for et bredt tverrpolitisk omstillingsforlik i Stortinget. Landet har ikke en forpliktende plan for et Norge etter oljealderen og den omstillingen som kreves. Det er dette Stortingets og den nye regjeringens mest påtrengende oppgave. De politiske partiene må søke sammen om ambisjoner og retning. Hurdalsplattformen inneholder mange fragmenterte tiltak for omstilling. Regjeringen og departementene må tenke helhetlig og sikre en langsiktig satsing på forskning og innovasjon for å muliggjøre omstillingen, i samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor og akademia.

Det er svært uheldig at det ikke er vekst til grunnleggende langsiktig forskning. Budsjettforslaget innebærer tvert imot at det blir noe reduksjon i midler til utlysning. Forskerinitiert forskning er et særlig viktig supplement til kunnskapsgrunnlaget for små forskningsdepartement.

Når midler til å betale for deltakelse i EUs rammeprogram også trekkes inn fra sektordepartementenes budsjetter til konkurranseutsatt forskning og innovasjon, fører dette til en uheldig vridning i bruken av forskningsmidler på flere sektorområder. Det er positivt at små forskningsdepartement som BFD og KUD er skjermet mot slik inndragning i dette budsjettforslaget.

Forskningsrådets budsjetter får også i år realnedgang, etter gjentatte engangskutt på til sammen 1,7 mrd. kroner de siste fem årene. Årets budsjett inkluderer 733 mill. kroner som er ren tilbakeføring av bevilgningsnivået til før engangskuttene i 2021. I tillegg finansieres opptrappingsplanene til teknologiløftet, omstilling og høyere utdanning gjennom nye omdisponeringer av 437 mill. kroner av midler som Stortinget allerede har bevilget til Forskningsrådet, og der midlene i stor grad allerede er satt i arbeid. Dette innebærer at Forskningsrådet vil måtte bremse utlysningsnivået for å kunne dekke allerede inngåtte forpliktelser.

**Forskningsrådets forslag til endringer i Prop 1 S (2021-2022)
på Barne- og familiedepartementets budsjett:**

Kap 246 post 50	Posten styrkes med 10 mill. kroner
	Forskningen på implementering av tiltak for barn, unge og familier bør dekkes inn gjennom vekst og ikke ved ettårig omdisponering av allerede forpliktete midler bevilget til andre formål.
Kap 854 post 50	Posten styrkes med 10 mill. kroner
	Effektforskning på tiltak mot vold og overgrep bør dekkes inn gjennom vekst og ikke ved ettårig omdisponering av allerede forpliktete midler bevilget til andre formål.

og på Kulturdepartementets budsjett:

Kap 350-353	Foreslås økt med 20 mill. kroner
	20 mill. til forskning på likestillings- og ikke-diskrimineringsområdet bevilges over KUDs budsjett, og omdisponeres ikke fra Forskningsrådets avsetninger. For forskningsdepartement med lavt forskningsbudsjett er det svært uheldig at allerede bevilgede og forpliktete midler brukes to ganger.